

Botos Katalin: Az egészségügy egy szegmense. Szépkorúak élethelyzete

Az időskorú lakosság számára kiemelten fontos a nyugdíj és az egészségügyi szolgáltatások alakulása.

Majdhogy minden gazdaságpolitikai kérdés kapcsolatba hozható a társadalmi szerkezet változásával.

Az élet meghosszabbodásával tovább élünk, tovább dolgozunk. A lakosság elöregedése, az időskorúak arányának növekedése a társadalomban olyan tény, amelyet nem lehet figyelmen kívül hagyni semmilyen jövőre vonatkozó döntésnél.

Régen a nagyszülők foglalkoztak a fiatalokkal, és így az időseknek volt valami funkciójuk a családban, amely a társadalom alapsejtjét képezte. De ez azt is jelentette, hogy az idősekről a család gondoskodott.

A modern korban férfiak és nők, egyaránt dolgoznak. Méghozzá, az elmúlt években egyre hosszabb ideig. Sokáig elfoglaltak, nem tudnak időseikről gondoskodni. Míg az ifjúság számára az intézményi keretek többé-kevésbé adottak, az időskorúaknál ez nem rendezett. Ma a gyermekintézmények révén meg van szervezve, hogy ki törődik a következő generációval. A gyermekgondozási támogatási formák segítségével az első években a család, majd esetleg bölcsőde, és biztosan, az óvoda és az iskola. *Az időskorúak elhelyezése azonban nem megoldott.*

Főleg azért, mert az időskor egyre inkább betegségekkel is terhelt. Egyre több olyan ember van, aki napi 24 órás gondozást igényel, fizikai teherbírással rendelkező munkatársakkal. Mivel nem általános a nagycsaládos forma, a több generáció együttélése, többnyire mindenkinek magának kell megoldania ezt a problémát. Igaz, hazánkban 2013 óta törvényileg kötelezettek a gyermekek a szülők tartására, két feltétellel: hogy a szülő rászorultsága egyértelmű legyen, s a gyermek képes legyen rá.

És ha nem képes? Ennek a megállapítása sem egyszerű. Ezt a szociális munka szabályaiban elmélyült szakértők nyilván nálam jobban tudják megítélni, de hogy nem könnyű a kérdés, az hétköznapi tapasztalatokból tudható. (Régi népi bölcsesség, hogy egy anya el tud tartani hét gyereket, de hét gyerek nem biztos, hogy el tud tartani egy anyát...) Mert egyszerűen, nincs, aki gondozza. Ha még minden utód munkaképes korban lévén, dolgozik, akkor a magatehetetlen szülő számára nincs más, mint egy idősotthon. De mi van, ha nincs elegendő, vagy *nagyon drága*? Egyszerűnek tűnik azt mondani, hogy dobják össze az utódok erre a pénzt.

Az első számú probléma, hogy a többszám nem mindig indokolt. Hiszen nagyon nagy arányú társadalmunkban a gyermektelen, vagy az egy gyermeces családok száma... A második: hogy az otthonokba való felvételhez szükséges „beugró” összege olyan magasságban van a magyar „piacon”, hogy azt a szegényebbek nemigen tudják megfizetni. Ha felajánlják is az időskorúak havi jövedelmüket az adott intézménynek a gondozás fejében, akkor is gyakori, hogy bizonyos szint alatti nyugdíjasok esetében ez nem elegendő az intézmények számára. Márpedig ők, a kisnyugdíjasok vannak többségben. A régi nyugdíjasok, akiknek a havi jövedelme nem éri el a 120 000 forintot sem.... (Ennek oka, hogy

a rendszerváltáskor olyan teher zúdult az országra, amelyet azóta is hordozunk, s a legnagyobb terhet éppen a nyugdíjas réteg viselte el. Az aktív emberek nagy többsége olyan megoldásokat keresett, ami nem járt TB fizetéssel, hogy meg tudjon élni... De ezért aztán kicsi is lett, sajnos, a törvény szerint járó nyugdíja.) Az elmúlt évtizedekben az átlagos helyettesítési ráta (a nyugdíjnak a bérekhez viszonyított aránya) a korábbi, nyugati világban is általános 65-67%-ról, napjainkra nálunk 50%-ra csökkent!

És akkor vannak olyan szakértők- ellenzéki oldalon – akik a nyugdíjrendszer pazarló nagyvonalúságáról beszélnek! Helytelenítik a 13. havi nyugdíjat, s ellenzik a 14. havi nyugdíjat?! Mikor ez csak szerény kompenzálása a nyugdíjas réteg által eddig vállalt plusz terheknek! Ami Európában is ismert! Hiszen számos országában vannak extra juttatások a nyugdíjasok számára, sőt, kifejezetten 13. havi nyugdíjak is! (Lásd pl. Lengyelországban.) Ezt, elutasítani? Elemi államháztartási és statisztikai ismeretek hiányáról tanúskodik.

Nem állítjuk, hogy mindez elegendő, és megoldja a nyugdíjasok sorsát, különösen a nagyon idős, ápolásra szoruló honfitársaink problémáját. Mindenesetre, egy lépés a helyes irányban. Azt se mondom, hogy a gazdaságpolitikának nem kell majd nagyobb figyelmet fordítania például az idősotthonok létesítésére, ha igényt tart az ország a *humánus minősítésre*. De látni kell, hogy az államháztartás deficitje erős korlát. Mert még ha jó szándékot tételünk is fel az ilyen célkitűzések, ígéretes esetében, akkor sem biztos, hogy a jövőben valóra lehet azok váltani, a kívánt ütemben. De bizonyos, hogy törekedni kell rá,.

- Az adatok szerint a nyugdíjasok **~63%-a** kap olyan havi öregségi nyugdíjat, amely összeg **alacsonyabb**, mint az átlagnyugdíj. nyugatifeny.hu+1

Ez alapján tehát: a legtöbb nyugdíjas kevesebbet kap, mint a havi átlagkereset. Ugyanis a havi átlagkereset (~ 484 200 Ft nettó) jóval magasabb az átlagnyugdíjnál (~244 000 Ft). Tehát **nagyon nagy az aránya** azoknak a nyugdíjasoknak, akik kevesebb nyugdíjat kapnak, mint amennyit ma átlagban keresnek a dolgozók.

- **Öregségi nyugdíjasok száma (2025-ben): kb. 2 000 000 fő**
- **Átlagnyugdíj: kb. 244 000 Ft**
- **Mediánnnyugdíj: kb. 205 000 Ft**
- **Nettó átlagbér: kb. 484 000 Ft**

Mivel az **összes nyugdíjsáv 100 000 Ft–400 000 Ft között** koncentrálódik, és csak néhány tízezer ember kap 400 000 Ft feletti nyugdíjat, gyakorlatilag:

☞ a magyar nyugdíjasok több mint 95 %-a kevesebb pénzt kap havonta, mint az aktuális nettó átlagbér.

Ez számokra lefordítva:

- **Kb. 1,9 millió nyugdíjas** él az átlagbér alatti jövedelemből.
- **Csak kb. 50–80 ezer fő** kaphat az átlagbérnél magasabb összeget (jellemzően magas beosztású, hosszú szolgálati idejű vagy különleges jogosultságú személyek).

Csongrád, 2025 november